

Dr Tomasz Smereka

Wrocław, 12.04.2016.

Instytut Filologii Polskiej

Uniwersytetu Wrocławskiego

Zakład Językoznawstwa Stosowanego

Pl. Biskupa Nankiera 15 Wrocław

Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów

Plac Defilad 1

00-901 Warszawa

Wniosek z dnia 12.04.2016r. o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie językoznawstwo stosowane-logopedia.

1. imię i nazwisko : Tomasz Władysław Smereka

2. stopień doktora: Uniwersytet Wrocławski we Wrocławiu, Wydział Filologiczny; stopień doktora nauk humanistycznych nadany uchwałą Rady Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego 13 października 1998r., na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Wpływ metody psychostymulacyjnej na myślenie i zachowania komunikacyjne dzieci z zaburzeniami mowy*. Promotor w przewodzie doktorskim : prof. Jan Miodek.

3. Tytuł osiągnięcia naukowego: monografia pt. *Rozumienie przekazów językowych i jego zaburzenia*, (2015) Wydawnictwo Mkwadrat Maciej Młynarski, nr ISBN 978-83-933385-3-5

4. Wskazanie jednostki organizacyjnej do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego:

Rada Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego, plac Bpa Nankiera 15, 50-140 Wrocław.

5. Wnoszę o głosowanie postępowania habilitacyjnego w trybie jawnym.

6. Przyjmuję do wiadomości, że wniosek wraz z autoreferatem zostanie opublikowany na stronie internetowej Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Załączniki:

1. Oryginał dyplomu potwierdzający posiadanie stopnia doktora nauk humanistycznych.
2. Autoreferat w języku polskim i angielskim.
3. Wykaz opublikowanych monografii i artykułów naukowych (w jęz. polskim i angielskim).

4. Oświadczenie współautorki artykułów i monografii, Małgorzaty Młynarskiej, dotyczące jej udziału w tworzeniu wspólnych publikacji (w jęz. polskim i angielskim).
5. Informacja o udziale w konferencjach naukowych (w jęz. polskim i angielskim)
6. Informacja o członkostwie w organizacjach naukowych, społecznych, osiągnięciach dydaktycznych i działalności organizacyjnej oraz nagrodach.
7. Dane teleadresowe wnioskodawcy.
8. Oświadczenie wnioskodawcy dotyczące pokrycia kosztów przewodu habilitacyjnego.
9. Elektroniczna wersja wniosku i załączników.

Tomasz Szwedka

Dr Tomasz Smereka

Wrocław, 12.04.2016

Instytut Filologii Polskiej

Uniwersytetu Wrocławskiego

Zakład Językoznawstwa Stosowanego

Pl. Biskupa Nankiera 15 Wrocław

Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów

Plac Defilad 1

00-901 Warszawa

AUTOREFERAT

(załącznik nr 2 do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego)

1. Imię i nazwisko: Tomasz Smereka
2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe- z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu pracy doktorskiej

W 1976 r. ukończyłem studia psychologiczne we Wrocławiu i uzyskałem tytuł magistra psychologii.

W 1998 r. uzyskałem tytuł doktora nauk humanistycznych na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *„Wpływ metody psychostymulacyjnej na myślenie i zachowania komunikacyjne dzieci z zaburzeniami mowy.”* Promotorem mojej pracy był prof. Jan Miodek

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych.

Od 1976 r. do 1982 r. pracowałem w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Wrocławskiego na stanowisku asystenta i starszego asystenta.

Między rokiem 1982 a 1994 pracowałem w placówkach oświatowych: Ośrodku Szkolno –Wychowawczym dla Dzieci Głuchych we Wrocławiu oraz w przedszkolu nr125we Wrocławiu, gdzie realizowałem autorski program przedszkola integracyjnego sformułowany przeze mnie i Małgorzatę Młynarską- logopedę.

Od 1994r. jestem zatrudniony w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, gdzie powołano w tym czasie Podyplomowe Studium Logopedyczne. Obecnie jestem zatrudniony na stanowisku adiunkta.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art.16 ustawy z dnia 14 marca 2003r.o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.
 - a) Tytuł osiągnięcia naukowego: *Rozumienie przekazów językowych i jego zaburzenia*
 - b) Autor , tytuł publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa:
Tomasz Smereka, *Rozumienie przekazów językowych i jego zaburzenia* (2015)
wyd. Mkwadrat Maciej Młynarski ISBN 978-83-933385-3-5
 - c) Omówienie celu naukowego w/w pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Celem naukowym omawianej pracy było systemowe ujęcie czynników uważanych za istotne w procesie odbioru i przetwarzania przekazu językowego, prowadzącym do jego zrozumienia. Skupiłem się na tych czynnikach, które najczęściej są omawiane we współczesnej literaturze psycholingwistycznej, psychologicznej a także pedagogicznej. Należą do nich: słuch fonologiczny, pamięć słuchowa słowna, pamięć robocza, pamięć trwała (długoterminowa), wyobrażenia przestrzenne i centralny system wykonawczy, nazwany w mojej pracy „centralnym procesorem”. Przedstawiłem wymienione czynniki jako jeden dynamiczny system, odpowiedzialny za rozumienie przekazów językowych. Wymagało to opisanie wzajemnych relacji między wymienionymi czynnikami z uwzględnieniem ich mózgowej lokalizacji oraz zasad neuronalnej organizacji funkcji mózgowych, opisanych w literaturze neuropsychologicznej. Do teoretycznego modelu mózgowego mechanizmu rozumienia przekazów językowych włączyłem czynnik „dynamizmu pamięci trwałej” - funkcji związanej z aktywnością „lokalnych procesorów”(czyli sieci neuronalnych zlokalizowanych w poszczególnych analizatorach korowych), od których zależy sprawność sukcesywnego przekładu słyszanego tekstu na reprezentacje poznawcze, których zawartość informacyjna podlega następnie syntezie dokonywanej przez centralny procesor. Efektem owej syntezy jest sens przekazu.

Książka składa się z czterech części. W pierwszej części, pt. „Teoria odbioru i rozumienia przekazów językowych” przedstawiam stan współczesnej wiedzy naukowej dotyczącej rozumienia mowy, prezentując główne koncepcje teoretyczne. Następnie przedstawiam własne stanowisko teoretyczne, wyprowadzone z teorii neuropsychologicznych, psycholingwistycznych oraz kognitywnego nurtu psychologii . Rozpatruję procesy prowadzące do zrozumienia przekazu językowego, przypisując szczególną rolę przekładowi. Przekład jest tu traktowany jako proces aktywizowania (w korze mózgowej) reprezentacji polisensorycznych przez słowa i zdania, co jest równoznaczne z przypisywaniem znaczeń i sensów słyszanym wypowiedziom. Proces ten opiera się na wytworzonych wcześniej (w okresie przyswajania języka przez dziecko) związkach skojarzeniowych (realizowanych przez połączenia neuronalne) między słuchowymi wzorcami słów i zwrotów językowych a wielozmysłowymi reprezentacjami przedmiotów, osób, stanów rzeczy i sytuacji.

Opanowanie języka wiąże się z rozwojem mózgowych (korowych) mechanizmów przekładu tekstów na obrazy (jak skrótowo nazywam reprezentacje wielozmysłowe) oraz obrazów na teksty (co z kolei oznacza przekład wyobrażeń na wypowiedzi). Zwracam uwagę, że bez udziału dwóch równoległych „kodów” informacji (choć, jak zaznacza Ida Kurcz, język nie jest kodem w ścisłym znaczeniu, obowiązującym w teorii informacji) wzajemnie przekładalnych, nie może powstać zdolność rozumienia rzeczywistości. Organizm dysponujący wyłącznie reprezentacjami obrazowymi może dostosować się do wymagań otoczenia w sposób opisany przez behawiorystów i neobehawiorystów, ale nie będzie rozumiał tego, co się dzieje z nim i wokół niego. Z punktu widzenia teorii ewolucji, zdolność rozumienia rzeczywistości nie jest koniecznym warunkiem przetrwania- jest to swoisty luksus poznawczy, przysługujący człowiekowi i związany z językiem. Rozumienie rzeczywistości oznacza zdolność tworzenia reprezentacji pojęciowych (abstrakcyjnych) i systemów pojęciowych, czyli teorii, odnoszących się do wybranych (wyabstrahowanych) aspektów rzeczywistości. Rozumienie świata wyraża się w językowej aktywności nazywanej „wyjaśnianiem”.

Sądzę, że dążenie do rozumienia rzeczywistości rozwinęło się jako następstwo komunikacyjnej funkcji języka i związanej z nią funkcji wyjaśniania przekazów, uruchamianej w przypadkach nieporozumień, które musiały występować w komunikacji językowej. Owo uzgadnianie sensów wypowiedzi przez uczestników aktu komunikacyjnego wymaga aktywnego modułu poznawczego nazywanego wspólnie „teorią umysłu”.

Ten specyficzny moduł poznawczy umożliwia człowiekowi odkrycie faktu posiadania umysłu oraz przypisanie tej właściwości także innym ludziom. Posługiwanie się teorią umysłu w komunikacji językowej prowadzi do odkrycia różnic, jakie występują między ludźmi w zakresie wiedzy o świecie, sposobie przetwarzania tej wiedzy (czyli myślenia) oraz staje się czynnikiem motywującym do poszukiwania wiedzy pewnej, czyli prawdy o rzeczywistości, na podstawie której można podejmować właściwe decyzje w sprawach ważnych dla grupy (szczególnie gdy występują różnice zdań między jej uczestnikami).

Stąd, dążenie do rozumienia rzeczywistości byłoby następstwem potrzeby porozumienia się z drugim człowiekiem, szczególnie w zakresie wspólnych działań. Można zatem sądzić, że rozumienie rzeczywistości wyewoluowało z rozumienia przekazów językowych. Dwa kolejne wątki teoretyczne, rozwinięte w tej pracy, mają charakter neuropsychologiczny, związany ze wspomnianym wyżej systemowym modelem procesu prowadzącego do rozumienia przekazów językowych i dotyczą relacji między pamięcią roboczą i pamięcią trwałą oraz roli tzw. centralnego systemu wykonawczego, który w tej pracy nazywam „centralnym procesorem”. Wprowadzam pojęcie „lokalnych procesorów” jako koniecznego ogniwa procesu przetwarzania informacji, zachodzącego w pamięci trwałej i odpowiadającego za aktualizację znaczeń słów oraz rozpoznawania sensów stereotypowych zdań i zwrotów. W przypadku przekazu nowego pod względem treści sens musi być skonstruowany dzięki syntetyczno- analitycznej aktywności centralnego procesora, natomiast jego aktywność maleje w trakcie przekładu znanych komunikatów, stąd, dla sprawnego przekładu słuchanego tekstu, istotna jest funkcja lokalnych procesorów, czyli dynamizm pamięci trwałej. Uważam tę nazwę za synonim procesu spontanicznego kojarzenia, które odpowiada m.in. za poczucie

humoru. Jest to zarazem podstawowy (żywiolowy) proces myślenia, który jest organizowany w celową czynność na poziomie tzw. trzeciego bloku funkcjonalnego, czyli kory przedczołowej. Temu obszarowi mózgu przypisuję (zgodnie ze współczesną wiedzą neuropsychologiczną) funkcję centralnego procesora, czyli mózgowego podsystemu, który reguluje aktywność lokalnych procesorów i organizuje złożone czynności ruchowe oraz psychiczne.

Rozważane wątki teoretyczne mają także charakter polemiczny względem koncepcji Baddeleya i Hitcha- twórców popularnej teorii pamięci roboczej. Autorzy ci traktują pamięć roboczą jako funkcję odrębną względem pamięci długoterminowej. Jednak niektórzy badacze (Cowan) uważają, że pamięć robocza jest aktywnym obszarem pamięci trwałej, pobudzonym na użytek wykonywanego zadania. W tej dyskusji opowiadam się za drugą z wymienionych koncepcji przywołując dane z zakresu technik pamięciowych stosowanych przez mnemonistów (osoby specjalizujące się w zapamiętywaniu bardzo dużych zbiorów danych, które są im prezentowane przez stosunkowo krótki czas). Ich doświadczenie wskazuje na możliwość wielokrotnego poszerzenia zdolności zapamiętywania danych, prezentowanych jednorazowo, dzięki wcześniejszemu opanowaniu metody trwałego kodowania informacji. Dodatkowe wsparcie dla mojego stanowiska teoretycznego stanowią wieloletnie badania nad tzw. pamięcią ekspercką (K. Anders Ericsson). Z powyższych przesłanek wynika związek pamięci roboczej z pamięcią trwałą a zakres tej pierwszej można traktować jako zależny od wcześniejszego strukturalnego przygotowania obszarów kodujących informacje. W rozdziałach 13.4 oraz 13.5. przedstawiam propozycję uporządkowania twierdzeń dotyczących pamięci roboczej, pamięci trwałej oraz centralnego procesora, opartą na teorii systemów autonomicznych i teorii trzech bloków funkcjonalnych mózgu, wskazując na metodologiczną przyczynę „problemu homunculusa”, który prześladowuje psychologię poznawczą. Uważam, że moje wnioski są warte rozpatrzenia przez kognitywistów zainteresowanych tym zagadnieniem a reguły myślenia systemowego (uprawianego przez cybernetyków) zasługują na przypomnienie, gdyż, poprawnie i konsekwentnie stosowane, pozwalają na teoretycznie spójne przedstawienie relacji między poszczególnymi funkcjami poznawczymi realizowanymi przez ludzki mózg. Wspomniany „problem homunculusa”, w przypadku teorii Baddeleya i Hitcha jest wynikiem teoretycznego wyłączenia podsystemu pamięci roboczej z systemu autonomicznego, jakim jest człowiek. Skutkiem tego jest konieczność umieszczania w teoretycznym modelu pamięci roboczej coraz to nowych czynników, wykrywanych w badaniach empirycznych (którym poddawani są ludzie a nie tylko ich pamięć robocza!) przez co pojęcie pamięci roboczej ztraca swe definicyjne cechy (przestaje być pamięcią) i tak rozumiane zmierza ku omnipotencji sterowniczej!

Druga, empiryczna część mojej książki prezentuje badanie, które osobiście przeprowadziłem (w paradygmacie korelacyjnym) i którego celem było określenie znaczenia czynników związanych z rozumieniem opowiadania. Badanie przeprowadziłem w 2014 r., w podwrocławskiej, wiejskiej szkole podstawowej. Zbadałem 21 dzieci z trzeciej klasy.

Badałem korelacje występujące między rozumieniem krótkiego opowiadania a następującymi czynnikami :

- a) zapamiętywaniem tekstu słuchanego;
- b) tworzeniem konstrukcji przestrzennej według słuchanego opisu;
- c) dopełnianiem konstrukcji zdaniowych;
- d) zapamiętywaniem list słów niezwiązanych tematycznie;
- e) zapamiętywaniem list słów związanych tematycznie;
- f) rozumieniem powszednich zjawisk fizycznych;
- g) zapamiętywaniem układów kilku elementów na płaszczyźnie.

Hipoteza zerowa brzmiała:

Nie istnieją związki między rozumieniem słuchanego tekstu opowiadania a wybranymi (wymienionymi wyżej) funkcjami poznawczymi.

Na podstawie wyników badania została odrzucona hipoteza zerowa, gdyż wykazano istnienie dodatnich korelacji (współczynnik korelacji Spearmana) między wszystkimi badanymi czynnikami (brak korelacji ujemnych), lecz wielkość poszczególnych współczynników korelacji była znacznie zróżnicowana. Najwyższą wartość uzyskał współczynnik korelacji między rozumieniem opowiadania a rozumieniem zjawisk fizycznych (0,894). Nieistotnie statystycznie okazały się współczynniki korelacji między rozumieniem opowiadania a zapamiętywaniem list słów, istotna natomiast była korelacja między pamięcią opowiadania i jego rozumieniem. Zapamiętywanie list słów stanowiło sprawdzian pamięci krótkoterminowej (podstawy pamięci roboczej), zatem wspomniany wynik podważa znaczenie zakresu tej pamięci dla rozumienia słuchanego przekazu językowego. Tym samym, na mocy przeprowadzonego wnioskowania, nabiera znaczenia aktywność lokalnych procesorów, (czyli dynamizm pamięci trwałej), przetwarzających sukcesywnie odbierany tekst na odpowiednie znaczenia oraz praca centralnego procesora, integrującego owe znaczenia w sens całego przekazu.

Ogólny trend uzyskanych wyników, rozważany w części poświęconej ich analizie, wspiera (nie bezpośrednio, lecz w drodze wnioskowania opartego na przyjętym modelu) koncepcję zaproponowaną przeze mnie w części teoretycznej, która kładzie nacisk na funkcję aktywnego, sukcesywnego przekładu słuchanego tekstu na reprezentacje obrazowe. Zdolność tzw. aktywnego słuchania jest podkreślana przez wielu pedagogów jako jeden z celów dydaktycznych.

Jednocześnie, wnioski wyprowadzone z badania skłaniają do sceptycznego stosunku wobec proponowanych treningów pamięci krótkoterminowej, jako metody podnoszącej poziom rozumienia przekazów językowych.

Uzyskane wyniki zachęcają do dalszej pracy badawczej nad funkcją sukcesywnego przekładu słuchanego przekazu językowego i rolą wspomnianego dynamizmu pamięci trwałej w tym procesie. Inspirują także do tworzenia technik usprawniania tej funkcji,

szczególnie u dzieci z problemami rozumienia mowy. Usprawnianie lokalnych procesorów, czyli praca nad dynamiczną strukturą zawartości pamięci trwałej, czyli wiedzy, ma wiele wspólnych składników z treningiem myślenia. Sugestie dotyczące konkretnych ćwiczeń rozwijających tę zdolność są podane w czwartej części mojej książki.

Trzecia część książki nosi tytuł „Badania dzieci z zaburzeniami rozwoju mowy oraz czynności intelektualnych -podejście kliniczne” i miała na celu pogłębienie rozpatrywanych wątków przez analizę kliniczną. Ta część zawiera szczegółowy opis badań, które przeprowadziłem z dwoma chłopcami poddanymi systematycznej, kilkuletniej terapii mowy (prowadzonej metodą Dyna-Lingua M.S.) stosując zestaw zadań zbliżonych treściowo do zadań wykonanych przez trzecioklasistów podczas opisanego wyżej badania. W badaniu klinicznym uwzględniłem niższy poziom sprawności językowej oraz intelektualnej prezentowanych chłopców.

Każde badanie jest opatrzone obszernym komentarzem, który zawiera analizę kliniczną badanego procesu. Celem tego rozdziału jest wykazanie zalet analizy klinicznej jako metody niezastępowalnej przez badania statystyczne (przy wszystkich zaletach obecnie stosowanych technik obliczeniowych). Wskazuję w nim m.in. na ryzyko pochopnego odrzucenia hipotez o związku między dwoma badanymi czynnikami na podstawie badania korelacyjnego, podczas gdy związek ten ujawnia się w przypadkach poważnych zaburzeń! Wyjaśniam też przyczynę możliwej rozbieżności danych empirycznych uzyskanych w dwóch porównywanych podejściach badawczych: analizie wieloczynnikowej i analizie klinicznej. Przytaczam także poglądy współczesnych neuropsychologów wspierające tezę o koniecznym traktowaniu badań grupowych i klinicznych (tzw. analiz przypadków) jako wzajemnie komplementarnych.

Czwarta i ostatnia część pracy nosi tytuł „Terapia zaburzeń rozumienia przekazów słownych stosowana w metodzie Dyna- Lingua M.S.” (Autorami wspomnianej metody są Małgorzata Młynarska i Tomasz Smereka.) Ta część zawiera opis strategii terapeutycznej, opracowanej w ramach wymienionej metody i ukierunkowanej na rozwijanie rozumienia mowy u dzieci z poważnymi opóźnieniami rozwojowymi w tym zakresie. Jest to pierwsze całościowe opracowanie tej strategii, które sporządziłem na podstawie danych zawartych w indywidualnych programach terapeutycznych, realizowanych przez nasz zespół, łącząc je z wątkami opracowanymi w niniejszej monografii.

Uważam, że streszczona wyżej publikacja posiada walory teoretyczne i praktyczne. O tych drugich zapewniają mnie osoby zajmujące się terapią zaburzeń mowy, które poznały tę pracę. Co do znaczenia teoretycznego, sądzę, że stanowi ona pewien wkład w uporządkowanie podejścia poznawczego do problemu odbioru i przetwarzania informacji językowych przez mózg człowieka, podkreślając znaczenie reguł podejścia systemowego w tworzeniu modeli procesów psychicznych.

Przedstawiony w opisaney pracy model procesu rozumienia przekazów językowych zawiera dwa poziomy przekładu: poziom automatyczny, obsługiwany przez lokalne procesory w analizatorach kory mózgowej oraz poziom świadomy, nadający ostateczny sens odebranemu przekazowi przez „skonfigurowanie” treści wywołanych ze wzbudzonych obszarów sieci

neuralnych, czyli (z psychologicznego punktu widzenia) przez sensowne uporządkowanie znaczeń wydobytych z zasobów pamięci trwałej. Dla opisu rozwojowego aspektu funkcji rozumienia przekazów językowych (czyli osobniczych postępów w rozumieniu mowy) konieczne jest uwzględnienie przechodzenia procesu przekładu coraz bardziej złożonych struktur językowych (od pojedynczych słów, przez proste zdania do wypowiedzi wielozdaniowych) z poziomu świadomego- ze znaczącym udziałem centralnego procesora na poziom automatyczny- realizowany przez lokalne procesory. Jest to zgodne z ogólną zasadą rozwoju czynności mózgowych. Czynnikiem decydującym o tym procesie jest powtarzalność odbieranych przekazów oraz automatyzacja reguł przekładu, ze szczególnym uwzględnieniem opanowania składni przyswajanego języka. Z tego modelu wynika szereg postulatów edukacyjnych dotyczących rozwijania umiejętności rozumienia przekazów językowych, zarówno w normie rozwojowej jak i w przypadkach zaburzeń rozwoju funkcji językowych. Jednym z tych postulatów (zweryfikowanym w praktyce terapeutycznej) jest dostarczanie dzieciom z zaburzeniami rozwojowymi przekazów językowych zbudowanych ze zdań poprawnych gramatycznie, gdyż upraszczanie strukturalne przekazu językowego (co ma ułatwić jego zrozumienie) nie daje mózgowi szansy na opanowanie i późniejszą automatyzację funkcji przekładu!

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo- badawczych

Jestem współautorem metody terapeutycznej, której pierwotna nazwa brzmiała: „Psychostymulacyjna metoda kształtowania i rozwoju mowy oraz myślenia.” Ze względów praktycznych obecna nazwa jest znacznie krótsza: „Dyna- Lingua M.S.” Metoda jest stosowana nieprzerwanie od 1990r. w terapii dzieci z zaburzeniami rozwoju mowy oraz osób dorosłych po urazach mózgu przez zespół terapeutów przeszkolonych w jej zakresie, posiadających kwalifikacje logopedyczne i neurologopedyczne, pracujących pod kierownictwem dr hab. Małgorzaty Młynarskiej (logopedy) oraz moim. Pod wpływem doświadczeń klinicznych i lektury autorzy metody wciąż ją rozwijają i udoskonalają.

W wymienionej metodzie Małgorzata Młynarska tworzyła i nadal rozwija wątek językowy, ze szczególnym naciskiem na rozwijanie teorii umysłu. Moje zainteresowanie, jako psychologa-terapeuty oraz badacza, dotyczy myślenia i jego zaburzeń oraz poszukiwania procedur terapeutycznych, opartych na podstawach neuropsychologicznych, które pozwalają rozwijać myślenie u dzieci z zaburzeniami mowy o różnej etiologii. Naturalną konsekwencją tych zainteresowań jest konieczność badania procesów, od których zależy rozumienie przekazów językowych. Tym samym moje obecne zainteresowania dotyczą języka jako czynnika warunkującego rozumienie rzeczywistości oraz rozwijania jego funkcji poznawczych i sterowniczych ze wskazaniem na językowe mechanizmy sterowania własnym zachowaniem, szczególnie przez osoby z zaburzeniami rozwojowymi.

Oprócz pracy dydaktyczno- naukowej, prowadzonej w Instytucie Filologii Polskiej, od dwudziestu pięciu lat pracuję z dziećmi z autyzmem, zespołem Downa i innymi poważnymi

zaburzeniami rozwojowymi. Zajmuję się rozwijaniem i doskonaleniem psychologicznego i psycholingwistycznego wątku terapii w zakresie procesów poznawczych oraz zachowania. Prowadzę także terapię zaburzeń myślenia u osób dorosłych po urazach mózgu, których skutkiem są różne formy afazji. Wszystkie moje publikacje po uzyskaniu stopnia doktora (przedstawione niżej) dotyczą wymienionych zagadnień.

Poniżej przedstawiam wszystkie moje prace opublikowane po doktoracie oraz informacje o innych, wymaganych formach aktywności naukowo-dydaktycznej, którą się zajmowałem od czasu uzyskania wspomnianego tytułu.

Jest wśród nich pozycja książkowa z 2009 roku, dotycząca związków między mową i myśleniem, które ujawniają się w terapii osób z zaburzeniami mowy. Zawarłem w niej szereg klinicznych analiz, które dotyczą roli, jaką odgrywają zaburzenia pewnych funkcji poznawczych (w tym także kinestezji) w ogólnej sprawności umysłowej dzieci i osób dorosłych z zaburzeniami mowy. Przedstawiłem też ogólną Strategię Nauczania Myślenia, która została opracowana przeze mnie w ramach metody terapeutycznej Dyna-Lingua M.S. Omówiona wyżej praca, dotycząca rozumienia przekazów językowych, zawiera rozwinięcie niektórych wątków, występujących w publikacji z 2009r. Teoretyczną podstawą tej strategii jest koncepcja myślenia wyprowadzona z teorii trzech bloków funkcjonalnych mózgu, którą skonstruował Aleksander R. Łuria i którą rozwijał m.in. Kevin Walsh. W mojej koncepcji zakładam dwa poziomy organizacji czynności rozwiązywania problemu: poziom strategiczny i poziom taktyczny, ale rozumiem je inaczej niż np. Józef Koziński, który używał analogicznych pojęć. Moja koncepcja nawiązuje do dynamicznej organizacji funkcji mózgowych i w oparciu o nią przyjmuję, że zbudowana w wyniku aktywności umysłowej strategia działania (lub strategia myślenia), rozumiana jako plan działania, złożony z szeregu powiązanych z sobą działań elementarnych (czyli taktyk) po jej zastosowaniu i zweryfikowaniu oraz kilku- lub kilkunastokrotnym zastosowaniu przechodzi w strukturach neuronalnych mózgu do zasobów pamięci trwałej, uzyskując status taktyki. Tym samym może stać się elementem (ogniwem) kolejnej, bardziej złożonej strategii. Rozwój myślenia szachistów w zakresie uprawianej przez nich dyscypliny, dostarcza dowodów na trafność tego modelu, toteż w cytowanej pracy pojawia się wątek szachowy. Proponowana koncepcja zawiera istotne przesłanki metodyczne dla osób zajmujących się rozwijaniem myślenia, wskazując na jego hierarchiczną strukturę, oraz wspomnianą dynamikę i kierunek rozwoju (od poziomu strategicznego do taktycznego). Zwracam też uwagę na znaczenie rozwijania zasobów pamięciowych w zakresie taktyk myślenia, czyli dobrze opanowanych schematów przetwarzania określonych dawek informacji. Widzę tu podobieństwo wspomnianych taktyk myślenia do schematów językowych (realizowanych automatycznie i nie wymagających świadomej kontroli w trakcie mówienia), tworzących poszczególne ogniwa rozwiniętych, wielozdaniowych wypowiedzi.

Książka z 2002r. dotycząca pracy z chłopcem z zespołem Downa zawiera opisy przeprowadzonych przeze mnie sesji terapeutycznych, opatrzone komentarzami, ukierunkowanych na stymulację procesów poznawczych i rozwijanie myślenia według metody psychostymulacyjnej (obecnie Dyna-Lingua M.S.)

Bajki, wydane w 2002r., przeznaczone dla dzieci w normie intelektualnej, miały na celu dostarczenie rodzicom i pedagogom narzędzia rozwijającego umiejętność logicznego myślenia, wspartego wyobraźnią. Zawierają opis różnych problemów, które rozwiązuje zaradny miś- amator łamigłówek. Bajki demonstrują czynność „głośnego myślenia”, które uprawia główny bohater, natomiast umieszczone pod tekstami komentarze zawierają propozycje i zalecenia skierowane do osób, które zechcą je wykorzystać po przeczytaniu każdej bajki dzieciom. Problemy logiczne przedstawione w tekście są sparafrazowanymi przeze mnie problemami, które w swojej pracy zamieścił wielki propagator logicznych łamigłówek, Lech Pijanowski.

„Test myślenia dziecka”, skonstruowany przeze mnie wspólnie z Małgorzatą Młynarską, nie posiada normalizacji, gdyż jest to pomoc kliniczna, przeznaczona dla terapeutów, którzy chcą poznać myślenie swoich podopiecznych bez odnoszenia go do norm wiekowych. Pomoc ta wymaga analitycznego podejścia do myślenia demonstrowanego przez dziecko a zadania są przedstawione na trzech poziomach trudności. Rola tego narzędzia polega na umożliwieniu lepszego zrozumienia problemów, jakie napotyka dziecko w czynności rozwiązywania zadania umysłowego oraz dostarcza wskazówek do pracy nad rozwojem myślenia. Mój wkład polegał na doborze zadań i opracowaniu ich aspektu informacyjnego, Małgorzata Młynarska opracowała część językową zadań.

Tomasz Szwedko

6. Wykaz publikacji po uzyskaniu tytułu doktora

(załącznik nr 3 do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego)

Książki własne i współautorskie

Młynarska M., Smereka T., (2000), *Psychostymulacyjna metoda kształtowania i rozwoju mowy oraz myślenia*, Warszawa.

Młynarska M., Smereka T., (2000), *Test myślenia dziecka*, Lublin.

Smereka T., (2002), *Pomyśl, Piotrek! Rozwijanie myślenia metodą psychostymulacyjną u dziecka z zespołem Downa*, Kraków.

Smereka T., (2002), *Łamigłówni misia Mokrej Łapki. Bajki rozwijające myślenie dzieci*, Kraków.

Smereka T., (2009), *Język a myślenie. Terapia osób z zaburzeniami mowy*, Wrocław.

Smereka T., (2015), *Rozumienie przekazów językowych i jego zaburzenia*, Wrocław.

Książki współredagowane przez Tomasza Smerekę

Afazja i autyzm. Zaburzenia mowy oraz myślenia, (2007), red. M. Młynarska, T. Smereka, (seria, Mowa i myślenie II), Wrocław.

Logopedia. Teoria i praktyka, (2005), red. M. Młynarska, T. Smereka, (seria, Mowa i myślenie I) Wrocław.

Logopedia u progu XXI wieku, (2010), red. M. Młynarska, T. Smereka, (seria, Mowa i myślenie III) Wrocław.

Metoda terapeutyczna Dyna- Lingua M.S. w leczeniu autyzmu, (2011), red. M. Młynarska, T. Smereka, (seria, Mowa i myślenie IV) Wrocław.

Biuletyn metody Dyna- Lingua M.S., (1/2013), red. M. Młynarska, T. Smereka, Wrocław.

Artykuły

Smereka T., (1998), *Psychologiczna terapia dziecka autystycznego prowadzona metodą psychostymulacyjną*, „Logopedia”, 1998, nr 25.

- Smereka T., (2002), *Spostrzeżenie niezgodności informacyjnej, zawartej w przekazie obrazowym i słownym, przez dzieci przedszkolne*, [w:], Tekst w mediach, red. K. Michałowski, Łódź.
- Smereka T., (2005), *Rola języka w czynności rozwiązywania problemów*, [w:], Logopedia. Teoria i praktyka, red. M. Młynarska, T. Smereka, Wrocław.
- Smereka T., (2006), *Psycholingwistyczna analiza czynności myślenia*, [w:], Rozprawy Komisji Językowej XXXII, red. J. Miodek, W. Wysoczański, Wrocław.
- Smereka T., (2006), *Myślenie dyskursywne, czyli rozmowa z sobą*, [w:], Oblicza komunikacji. Perspektywy badań nad tekstem, dyskursem i komunikacją, red. I. Kamińska- Szmaj, T. Piekot, M. Zaśko- Zielińska, Kraków.
- Smereka T., (2007), *Rola języka w tworzeniu strategii działania i myślenia*, [w:], Afazja i autyzm. Zaburzenia mowy oraz myślenia, red. M. Młynarska , T. Smereka, Wrocław.
- Smereka T., (2010), „*Słowna nawigacja*” w treningu rozwiązywania problemów,[w:], Logopedia u progu XXI wieku red. M. Młynarska , T. Smereka, Wrocław.
- Smereka T., (2010), *Psychologiczne podstawy logopedii, czyli co z psychologii przyda się logopedzie*, [w:], Logopedia u progu XXI wieku red. M.Młynarska , T. Smereka, Wrocław.
- Smereka T., (2011), *Rozumienie w metodzie Dyna- Lingua M.S.[w:] Metoda terapeutyczna Dyna- Lingua M.S. w leczeniu autyzmu*, red. M. Młynarska, T.Smereka, Wrocław.
- Smereka T., (2013), *Podejście kliniczne w metodzie Dyna- Lingua M.S., [w:], Biuletyn metody Dyna- Lingua M.S. , red. M. Młynarska , T. Smereka , Wrocław.*

Artykuły współautorstwa Tomasza Smereki

- Młynarska M., Smereka T., (1999), *Wykorzystanie drewnianych zabawek w psychostymulacyjnej zabawie tematycznej*, „Szkoła Specjalna”, 4
- Młynarska M., Smereka T. (2000): *Relaks psychostymulacyjny*, Lublin.
- Młynarska M., Smereka T., (2005), *Psychostymulacyjna metoda kształtowania i rozwoju mowy oraz myślenia (nowa nazwa: Metoda „Dyna–Lingua M.S.”)*, [w:] Logopedia. Teoria i praktyka , red., M. Młynarska, T. Smereka, Wrocław.
- Młynarska M., Smereka T., (2006), *Metoda Dyna- Ligua M.S. w terapii dzieci autystycznych*, [w:], Wspomaganie dzieci z genetycznie uwarunkowanymi wadami rozwoju i ich rodzin, red.A. Twardowski, Poznań.

Młynarska M., Smereka T., (2007), *Metoda Dyna-lingua M.S. Małgorzaty Młynarskiej i Tomasza Smereki w terapii zaburzeń mowy i myślenia*, [w:], Afazja i autyzm. Zaburzenia mowy oraz myślenia, red. M.Młynarska, T. Smereka, Wrocław.

Młynarska M., Smereka T., (2013), *Metoda Dyna- Lingua M.S. w terapii zaburzeń mowy i myślenia*, [w:], Sapientia Ars Vivendi, red. A Burzyńska – Kamieniecka, A. Libura, Wrocław.

7. Prace w przygotowaniu

a) Złożone do druku

Młynarska M., Smereka T. *Zaburzenia mowy w autyzmie*, [w:] Patologia mowy (red.) Tarkowski Z. Grupa Wydawnicza Harmonia (2016) (Artykuł przyjęty i zrecenzowany).

Młynarska M., Smereka T. *Ćwierć wieku metody Dyna-Lingua M.S.* artykuł przyjęty do tomu jubileuszowego wydawanego z okazji siedemdziesiątej rocznicy urodzin Prof. Jana Miodka. (2016)

b) Współredaguję książkę pt. *Rola logopedii i neurologopedii w aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami mowy* (red.) Młynarska M., Smereka T. plan wydawniczy: rok 2016

Tomasz Smereka

8. Oświadczenie w sprawie współautorstwa

(załącznik nr 4 do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego)

Oświadczam, że mój wkład pracy we wszystkich publikacjach wspólnego autorstwa z Tomaszem Smereką wynosi 50%, z racji zrównoważenia i powiązania wątku psychologicznego i lingwistycznego w naszej wspólnej praktyce terapeutycznej oraz aktywności badawczej. Wspólnie napisana monografia, poświęcona metodzie psychostymulacyjnej, wydana w 2000r. jest złożona z dwóch części, które stanowią streszczenia naszych prac doktorskich. W publikacji *Test myślenia dziecka* (2000) opracowałam aspekt językowy zadań, co także oceniam jako połowę wykonanej wspólnie pracy.

Małgorzata Młynarska

9. Inne formy działalności oraz udział w konferencjach naukowych

(załącznik nr 5 do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego)

a. Od 1990 roku prowadzę działalność terapeutyczną z dziećmi, które mają poważne zaburzenia rozwojowe w zakresie mowy oraz funkcji poznawczych. Od 1995r. działam w Stowarzyszeniu Twórców i Zwolenników Psychostymulacji jako aktywny terapeuta i wiceprezes tego stowarzyszenia. Prezesem jest dr hab. Małgorzata Młynarska (logopeda). Stowarzyszenie posiada obecnie grupę wykwalifikowanych terapeutów mowy i dwóch psychologów (wliczając mnie). Wszyscy pracują metodą Dyna- Lingua M.S. Prowadzimy codzienne zajęcia terapeutyczne oraz turnusy letnie i zimowe a także warsztaty metodyczne i mini- turnusy (trzydniowe). Prowadzę systematyczne pogadanki dla rodziców dzieci, które są objęte naszą terapią.

b. Brałem udział w przygotowaniu międzynarodowych konferencji naukowych.

Współorganizowałem następujące konferencje międzynarodowe i krajowe:

I Międzynarodowa Konferencja, (2003), „Logopedia – teoria i praktyka” Wrocław.

II Międzynarodowa Konferencja, (2005), „Afazja i autyzm. Zaburzenia mowy oraz myślenia”, Wrocław

III Międzynarodowa Konferencja, (2007), „Logopedia u progu XXI wieku”, Wrocław.

I Międzynarodowe Sympozjum Naukowe , (2011), „Metoda terapeutyczna Dyna- Lingua M.S. w leczeniu autyzmu”, Wrocław.

IV Międzynarodowa Konferencja, (2014), „Rola logopedii i neurologopedii w aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami komunikacji językowej”, Wrocław.

**10. Informacja o członkostwie w organizacjach naukowych, społecznych ,
osiągnięciach dydaktycznych i działalności organizacyjnej oraz nagrodach.**
(załącznik nr 6 do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego)

c. Jestem wykładowcą na Kwalifikacyjnych Podyplomowych Studiach Logopedycznych- Logopedia Ogólna i Kliniczna i na Kwalifikacyjnych Studiach Podyplomowych – Neurologopedia Kliniczna, gdzie co roku prowadzę wymienione niżej zajęcia:

- wykład i konwersatorium z psychologicznych podstaw logopedii;
- wykład i konwersatorium z pedagogicznych podstaw logopedii;
- konwersatorium z diagnozy i terapii;
- wykład z normy psychicznej;
- wykład i konwersatorium z neuropsychologii;
- wykład i konwersatorium z zaburzeń myślenia;
- wykład z psychoterapii.

Na dziennych studiach, kierunek: filologia polska prowadzę wykłady z następujących zagadnień:

- psychologiczne aspekty języka;
- psychologia rozwojowa dziecka (dla specjalności: logopedia);
- zaburzenia rozwoju psychicznego dziecka (dla specjalności: logopedia).

Prowadzę też konwersatoria z następujących tematów:

- zarządzanie stresem (opcja);
- strategię osobistego sukcesu (opcja).

d. Recenzuję prace magisterskie.

Monika Czuchraj „Opóźniony rozwój mowy na tle autyzmu. Studium przypadku”, (2011) , promotor dr. hab. prof. Małgorzata Młynarska , **recenzent dr Tomasz Smereka** , Uniwersytet Wrocławski - Wrocław.

Agnieszka Janus „Studium przypadku chłopca z zespołem Aspergera w ujęciu metody psychostymulacyjnej Dyna- Lingua M.S.” (2011), promotor dr. hab. prof. Małgorzata Młynarska , **recenzent dr Tomasz Smereka** , Uniwersytet Wrocławski - Wrocław.

Natalia Możejko „Bajka czytana a opowiadana- percepcja przez dzieci”, (2011), promotor dr. hab. prof. Małgorzata Młynarska , **recenzent dr Tomasz Smereka** , Uniwersytet Wrocławski - Wrocław.

Monika Buchla „Zaburzenia kompetencji językowej i komunikacyjnej w dysfrazji sensoryczno- motorycznej”,(2012), promotor dr. hab. prof. Małgorzata Młynarska , **recenzent dr Tomasz Smereka** , Uniwersytet Wrocławski - Wrocław.

Katarzyna Gucwa „Metoda Dyna- Lingua M.S. w terapii osoby z ustępującą postacią autyzmu”, (2013), promotor dr. hab. prof. Małgorzata Młynarska , **recenzent dr Tomasz Smereka** , Uniwersytet Wrocławski - Wrocław.

Paulina Łukasik „Postawa rodziców wobec dziecka z zaburzeniami mowy i myślenia oraz jego rola w procesie terapeutycznym” , (2013), promotor dr. hab. prof. Małgorzata Młynarska , **recenzent dr Tomasz Smereka** , Uniwersytet Wrocławski - Wrocław.

Daria Fronk „Osobowość logopedy – terapeutę w metodzie Dyna- Lingua M.S.”, (2014), promotor dr. hab. prof. Małgorzata Młynarska , **recenzent dr Tomasz Smereka** , Uniwersytet Wrocławski - Wrocław.

Agata Ratajczak „Rozwój mowy i orientacji przestrzennej u osoby niedowidzącej z upośledzeniem umysłowym. Studium przypadku” ,(2014), promotor dr. hab. prof. Małgorzata Młynarska , **recenzent dr Tomasz Smereka** , Uniwersytet Wrocławski - Wrocław.

Maria Rosa „Reintegracja psychospołeczna chorych z afazją. Wpływ afazji na życie chorego oraz sposoby udzielania mu pomocy” , (2014), promotor dr. hab. prof. Małgorzata Młynarska , **recenzent dr Tomasz Smereka** , Uniwersytet Wrocławski - Wrocław.

Natalia Rudnicka „Kształtowanie mowy i myślenia za pomocą metody Dyna- Lingua M.S. u chłopca z opóźnionym rozwojem mowy na tle uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego. Studium przypadku”,(2014), promotor dr. hab. prof. Małgorzata Młynarska , **recenzent dr Tomasz Smereka** , Uniwersytet Wrocławski - Wrocław

Agnieszka Słowińska „Metoda Dyna- Lingua M.S. – analiza pracy tą metodą osób mających uprawnienia i deklarujących czynną praktykę, (2014),promotor dr. hab. prof. Małgorzata Młynarska , **recenzent dr Tomasz Smereka** , Uniwersytet Wrocławski - Wrocław.

Martyna Śnieżycka „Rola rodziców dzieci niepełnosprawnych w realizacji terapii metodą Dyna- Lingua M.S., (2014), promotor dr. hab. prof. Małgorzata Młynarska , **recenzent dr Tomasz Smereka** , Uniwersytet Wrocławski - Wrocław.

Jolanta Frankowska „Terapia neurologopedyczna osób z afazją- wybrane techniki metody Dyna- Lingua M.S.”, (2015), promotor dr. hab. prof. Małgorzata Młynarska , **recenzent dr Tomasz Smereka** , Uniwersytet Wrocławski - Wrocław.

e. Otrzymałem trzykrotnie indywidualną nagrodę JM Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego: w latach 2001 i 2005- za pracę dydaktyczną oraz w roku 2006 – za pracę naukową.

11. Dane teleadresowe wnioskodawcy

(załącznik nr 7 do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego)

a. telefon: 509-153-264

b. e-mail: tsmerek@wp.pl

12. Oświadczenie wnioskodawcy dotyczące pokrycie kosztów przewodu habilitacyjnego

(załącznik nr 8 do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego)

Oświadczam, że pokryję w całości koszty przeprowadzenia mojego przewodu habilitacyjnego.

Tomasz Smereka

Dr Tomasz Smereka

Wroclaw, 12.04.2016

University of Wroclaw

Institute of Polish Philology

Department of Applied Linguistics

Pl. Biskupa Nankiera 15 Wroclaw

Central Commission for Academic Degrees and Titles

Plac Defilad 1

00-901 Warszawa

SUMMARY OF PROFESSIONAL ACCOMPLISHMENTS

(attachment no. 2 to an application for the procedure of granting postdoctoral degree)

1.Name: Tomasz Smereka

2.Diplomas, degrees possessed – with an indication of a name, place and date of obtaining them, as well as a title of the PhD dissertation

In 1976 I graduated from the psychological faculty at the University of Wroclaw with a psychological Master's degree.

In 1998 I obtained a PhD Degree in Humanities on the basis of a PhD dissertation called *„Wpływ metody psychostymulacyjnej na myślenie i zachowania komunikacyjne dzieci z zaburzeniami mowy [Influence of the psychostimulation method on thinking and*

communicational behavior in kids with speech disorders].” A doctoral advisor of my thesis was Prof. Jan Miodek

3. Information on employment in academic institutions so far.

From 1976 to 1982 I worked in the Institute of Psychology at the University of Wrocław on the position of an assistant and senior assistant.

Between 1982 and 1994 I worked in the following educational institutions: Training and Educational Center for Deaf Children in Wrocław and in Pre-school no. 125 in Wrocław, where I was implementing my proprietary program of an inclusive pre-school created by me and by Małgorzata Młynarska – a speech therapist.

Since 1994 I have been employed at the Institute of Polish Philology at the University of Wrocław, where Postgraduate Studies in Speech Therapy were established at that time. Currently I am employed on the position of a lecturer.

4. An indication of an achievement arising from Art.16 of the Act of 14th March 2003 on academic degrees and academic title as well as on degrees and title in arts.
 - d) Title of an academic achievement: *Rozumienie przekazów językowych i jego zaburzenia [Understanding of language transfers and its disorders]*
 - e) Author, publication title, publication date, name of a publishing house: Tomasz Smereka, *Rozumienie przekazów językowych i jego zaburzenia [Understanding of language transfers and its disorders]* (2015) published by Mkwadrat Maciej Młynarski ISBN 978-83-933385-3-5
 - f) Discussing an academic aim of the a/m thesis and results obtained along with a discussion of their potential usage.

An academic aim of the discussed thesis was a systematic approach to factors which are considered significant in the course of a reception and processing of a language transfer, leading to its comprehension. I focused on those factors that are most frequently discussed in contemporary psycholinguistic, psychological and pedagogical literature. These factors are: phonological hearing, word auditory memory, working memory, long-term memory, spatial imagination and a central executive system, referred to as the „central processor” in my thesis. I presented the above-mentioned factor as one dynamic system which is responsible for comprehension of language transfers. It required a description of mutual relations between the enumerated factors, taking into account their location in brain and principles of a neuronal organization of brain functions, described in the neuropsychological literature. I incorporated a factor of a „dynamism of long-term memory” to a theoretical brain model of the language transfer comprehension mechanism – a function related to an activity of „local processors” (which means neuronal networks located in individual cortical analyzers), which determine an efficiency of a successive transfer of an auditory text onto cognitive representations, whose

informational content is therefore subject to a synthesis conducted by a central processor. An effect of that synthesis is a transfer's sense.

The book consists of four parts. In the first part entitled „Theory of reception and comprehension of language transfers” I present a state of contemporary scientific knowledge regarding the speech comprehension, by showing main theoretical concepts. Next, I present my own theoretical position, derived from neuropsychological and psycholinguistic theories, as well as a cognitive psychology trend. I consider processes which lead to an understanding of a language transfer, assigning a special role to rendering. Rendering is treated here as an activation process (in the cerebral cortex) of polisensory representations through words and sentences, which is equal to assigning meanings and senses to heard utterances. This process is based on association relationships, (implemented through neuronal connections) which were created before (in a child's language acquisition period), between auditory patterns of words and linguistic terms, and multisensory representations of items, people, states of affairs and situations.

Mastering a language is connected to a development of cerebral (cortical) mechanisms of rendering texts into images (my abbreviation for multisensory representations), as well as images into texts (which in turn means the rendering of notions into utterances). I would like to note that without a participation of two parallel information „codes” (although, as noticed by Ida Kurcz, language is not a code in the strict sense, binding in the theory of information) which would be mutually renderable, a capacity of understanding the reality cannot exist. An organism which has at its disposal only image representations may adapt to surroundings' requirements in a way described by behaviorists and neo-behaviorists, but it will not comprehend what is happening with it and around it. From the point of view of the evolution theory, a capacity of comprehending the reality is not a necessary condition for survival – it is indeed a cognitive luxury that a human is entitled to and that is related to language. Reality comprehension signifies a capacity of creating conceptual (abstract) representations and conceptual systems, namely theories which refer to selected (abstracted) aspects of the reality. World comprehension is expressed in the linguistic activity called „clarification”.

I believe that aiming at understanding the reality developed as a consequence of a communicational function of a language, as well as a function of transfer clarification connected to it, which becomes initiated in case of misunderstandings, which must have occurred in linguistic communication. This arranging of utterances' senses by participants of a communicational act requires an active cognitive module that is contemporarily named the „theory of mind”.

This particular cognitive module allows a human being to discover a fact of possessing a brain and assigning this property also to other people. Using the theory of mind in linguistic communication leads to a discovery of differences which occur between people in the scope of knowledge about the world, a manner of processing this knowledge (which means thinking) and it becomes a motivation factor to seek certain knowledge, which means the truth about the reality, based on which correct decisions may be taken in important matters for a group (in particular when there are differences in opinion between its participants).

Hence, aiming at comprehension of the reality would be a consequence of a need to communicate with another human being, especially in the scope of common actions. Therefore, it may be believed that an understanding of the reality evolved with an understanding of language transfers. Another two theoretical themes which are elaborated on in this thesis are of neuropsychological nature, connected to the above-mentioned systematic process model leading to an understanding of language transfers and they concern relations between a working memory and a long-term memory as well as the role of the so-called central executive system, which I call a "central processor" in this thesis. I introduce a term of „local processors" as a necessary link of information processing, which takes place in long-term memory and which is responsible for an update of word meanings as well as for a recognition of senses of stereotypical sentences and phrases. In case of a new transfer with respect to a text, a sense must be formulated thanks to a synthetic – analytic activity of the central processor, whereas its activity decreases during a rendition of known communications; that is why, for an effective rendering of a heard text, a function of local processors, which means a dynamism of the long-term memory, is important. I believe this name is a synonym of a process of spontaneous association, which is responsible for a sense of humor, among others. This is both a basic (elemental) thinking process, which is organized into a purposeful activity at the level of the so-called third functional block, namely a prefrontal cortex. I attribute a function of a central processor to this brain's area (in accordance with contemporary neuropsychological knowledge), which means it is a cerebral subsystem that regulates an activity of local processors and organizes complex motor and mental activities.

The considered theoretical themes are also of polemic nature with respect to the concepts of Baddeley and Hitch - authors of a popular theory of the working memory. These authors treat the working memory as a separate function with respect to the long-term memory. However, some researchers (Cowan) claim that the working memory is an active area of the long-term memory, stimulated for the needs of a task performed. In this discussion I am in favor of the latter from the enumerated concepts, by referring to data from the field of memory techniques applied by mnemonists (people specializing in remembering very big data sets which are shown to them for relatively short time). Their experience points to a possibility of a multiple extension of a capacity of remembering data that are presented once, thanks to an earlier comprehension of a method of permanent information coding. Additional support to my theoretical position is constituted by many years of research on the so-called memory of experts (K. Anders Ericsson). The above-mentioned prerequisites result in a relation of the working memory with the long-term memory, while the scope of the first one may be treated as a dependent one on an earlier structural preparation of information coding areas. In chapters 13.4 and 13.5. I present a suggestion of how to order the statements concerning the working memory, the long-term memory as well as the central processor, based on the theory of autonomous systems as well as the theory of brain's three functional blocks, referring to a methodological cause of the „homunculus problem", which harasses the cognitive psychology. I believe that my conclusions are worth considering by cognitive psychologists who are interested in this topic, whereas rules of systems thinking (practiced by cybernetics) deserve to be reminded, as when – correctly and consequently – used, they allow for a theoretically consistent presentation of relations between given cognitive functions

implemented by a human brain. The „homunculus problem” mentioned, in case of the Baddeley and Hitch theory, is a result of a theoretical exclusion of the working memory subsystem from the autonomous system, which is a human being. An effect of that is a necessity of placing newer and newer factors in the theoretical working memory model, which are discovered in empirical research (which are run on people, not only on their working memory!), that is why a term of the working memory loses its definition features (it ceases to be a memory) and understood in such a manner it aims at a control omnipotence!

The second, empirical part of my book shows the research which I personally conducted (in a correlation paradigm) and whose aim was a determination of an importance of factors related to a comprehension of a story. I conducted the research in 2014 in a rural primary school nearby Wrocław. I tested 21 third graders.

I tested correlations between an understanding of a short story and the following factors:

- a) memorizing a heard text;
- b) creating a spatial structure according to a heard description;
- c) supplementing sentence structures;
- d) memorizing thematically non-related word lists;
- e) memorizing thematically related word lists;
- f) understanding common physical phenomena;
- g) memorizing systems of several elements on a surface.

The null hypothesis was:

There are no relations between a comprehension of a story's heard text and the selected (above-mentioned) cognitive functions.

The null hypothesis was rejected on the basis of the research results, as an occurrence of positive correlations had been demonstrated (Spearman Rank Correlation Coefficient) between all tested factors (lack of negative correlations), however, a size of given correlation coefficients varied significantly. A correlation coefficient between a comprehension of a story and a comprehension of physical phenomena obtained the highest value (0.894). Correlation coefficients between a comprehension of a story and a memorizing of word lists occurred to be statistically insignificant, while a correlation between a story's remembering and its comprehension was significant. Memorizing word lists constituted a test of a short-term memory (basics for the working memory), so the mentioned result undermines the importance of a scope of this memory for a comprehension of a heard language transfer. Thus, under the conducted conclusions, an activity of local processors is gaining importance, (namely a dynamism of the long-term memory), which successively process the received text onto adequate meanings as well as the work of the central processor, which integrates these meanings into a sense of the whole transfer.

A general trend of the obtained results, considered in the part devoted to their analysis, supports (not directly, but through inference based on the adopted model) the concept proposed by me in the theoretical part, which puts an emphasis on a function of the active, successive rendition of the heard text onto image representations. The capacity of the so-called active hearing is emphasized by many educators as one of didactic aims.

In parallel, the conclusions drawn from the research provoke a skeptical attitude towards the suggested training of the short-term memory, as a method which raises a comprehension level of language transfers.

The obtained results encourage further research on a function of a successive rendition of a heard language transfer and a role of the above-mentioned dynamism of the long-term memory in this process. They also inspire to create techniques which will improve this function, especially in children with impaired speech comprehension. Improving local processors, which means working on a dynamic structure of the long-term memory's content, namely knowledge, has many common ingredients with a training of thinking. Suggestions concerning specific exercises that would develop this capacity are indicated in the fourth part of my book.

A third part of the book is entitled „Testing children with speech development disorders and intellectual dysfunction – clinical approach” and it aimed at reaching an in-depth discussion of the topics considered through a clinical analysis. This part contains a detailed description of research, which I conducted with two boys under a systematic several-year speech therapy (carried out by the Dyna-Lingua M.S. method) by applying a set of tasks similar in content to tasks performed by third graders during the test described above. In the test I took into consideration a lower level of language skills and of intellectual ability of the presented boys.

Every test is accompanied by extensive commentary, which contains a clinical analysis of the studied process. An aim of this chapter is a demonstration of advantages of the clinical analysis as a method which is irreplaceable by statistical study (with all advantages of currently used calculation techniques). I indicate there, among others, a risk of a precipitate rejection of hypotheses regarding a relation between two studied factors on the basis of a correlational study, while such a relation becomes revealed in case of serious disorders! Moreover, I explain a cause of a possible discrepancy of empirical data obtained in two compared research approaches: a multivariable analysis and a clinical analysis. I also cite views of contemporary neuropsychologists which support a thesis that group and clinical studies (the so-called case studies) must be necessarily treated as mutually complementary.

The fourth and last part of the thesis is entitled „Therapy of word transfer comprehension disorders applied in the Dyna-Lingua M.S. method” (Małgorzata Młynarska and Tomasz Smereka are authors of this method.) This part contains a description of a therapeutic strategy, elaborated under the cited method and oriented on developing a speech comprehension in children with serious developmental delays in this field. This is the first overall elaboration of this strategy which I prepared on the basis of data contained in individual therapeutic programs, implemented by our team, by joining them with topics elaborated in this monograph.

I think that the publication summarized above has theoretical and practical values. I am assured of the latter ones by people who are engaged with speech disorder therapy, who became familiar with this thesis. When it comes to the theoretical significance, I believe that it constitutes a certain contribution to the classification of a cognitive approach to the problem of reception and processing of linguistic information by a human brain, emphasizing the significance of systematic approach principles in creating models of mental processes.

The model of language transfer comprehension process which has been presented in the described thesis contains two rendition levels: an automatic level, operated by local processors in cerebral cortex analyzers, as well as an awareness level, which gives a final sense to a received transfer through a „configuration” of contents induced by raised areas of neuronal networks, namely (from a psychological point of view) through a sensible arrangement of meanings induced from the long-term memory resources. In order to describe a developmental aspect of a language transfer comprehension function (which means individual progress in speech comprehension), it is necessary to consider a rendering process going through more and more complex linguistic structures (from single words, through simple sentences, to multi-sentence utterances) from the awareness level – with a significant participation of a central processor, to the automatic level – implemented by local processors. It is compliant with a general principle of brain activity development. A decisive factor in this process is a recurrence of received transfers and an automatization of the rendition’s principles, particularly taking into account the mastering process of a syntax in a language which is being acquired. There is a number of educational calls, concerning the development of language transfer comprehension skills, which result from this model, both in a normal development and in cases of language function development disorders. One of these calls (verified in the therapeutic practice) is providing children with developmental disorders with language transfers made of grammatically correct sentences, because structural simplification of a language transfer (which is supposed to facilitate its comprehension) does not give a brain a chance of mastering and later on, of automation of the rendition function!

5. Discussion of other achievements of academic research

I am a co-author of a therapeutic method, whose original name was: „Psychostimulation method of shaping and development of speech and thinking.” For practical reasons, the current name is much shorter: „Dyna- Lingua M.S.” The method has been uninterruptedly applied since 1990 in a therapy of children with speech development disorders and in adults after traumatic brain injuries by a team of therapists who have been trained on it, who possess speech therapy qualifications and neurologopedic qualifications, working under a supervision of Małgorzata Młynarska, PhD (a speech therapist) and mine. Under the influence of clinical experience and reading, the method’s authors are constantly developing and improving it.

Within the above-mentioned method, Małgorzata Młynarska has created and is still developing a linguistic topic, putting a particular emphasis on developing the theory of mind. Being a psychologist - speech therapist and a researcher, my interest concerns thinking and its disorders as well as seeking therapeutic procedures, based on neuropsychological grounds, which allow to develop thinking in children with speech impairment of various etiology. A natural consequence of these interests is a necessity to study the processes which a comprehension of language transfers depends on. Hence, my current interests concern a language as a factor that conditions a comprehension of the reality, as well as developing its cognitive and control functions with an indication of linguistic mechanisms of steering one's own behavior, especially be people with developmental disorders.

Apart from the didactic - academic work conducted in the Institute of Polish Philology, for twenty-five years I have been working with autistic children, children with Down syndrome and other serious developmental disorders. I am involved in developing and improving the psychological and psycholinguistic topic in a therapy in the field of cognitive processes and behavior. I also conduct a therapy of abnormal thinking in adults after a traumatic brain injury, whose effects are various types of aphasia. All my publications after obtaining a PhD degree (presented below) regard the enlisted issues.

I would like to present below all my theses published after my PhD dissertation as well as information about other required forms of academic-didactic activity, which I have been occupied with since obtaining the above-mentioned degree.

Among others, there is a book of 2009 regarding relations between speech and thinking, which become revealed in a therapy of people with speech disorders. I contained there a number of clinical analyses, which concern a role that is played by disorders of certain cognitive functions (including also kinesthesia) in general mental performance in children and adults with speech disorder. I also presented a general Strategy for Teaching Thinking, which has been elaborated by me within the Dyna-Lingua M.S. therapeutic method. The above-cited thesis, which regards the comprehension of language transfers, contains an elaboration on some topics which occurred in the publication of 2009. A theoretical basis of this strategy is a concept of thinking derived from the theory of brain's three functional blocks created by Aleksander R. Łuria and developed by Kevin Walsh, among others. In my concept I assume two organizational levels for problem solving activity: a strategic level and a tactical level, but I understand them differently than e.g. Józef Koźielecki, who used analogical terms. My concept refers to a dynamic organization of cerebral functions and on its basis it assumes that a strategy of action (or strategy of thinking) built as a result of a mental activity, understood as a plan of action, composed of a number of elementary actions (which means tactics), after applying and verifying it as well as several – or dozen times application, passes to the resources of a long-term memory in the brain's neuronal structures, reaching a status of a tactic. All the same, it may become an element (a link) of another, more complex strategy. Chess players' development of thinking in the scope of their discipline provides evidence for an accuracy of this model, that is why, a chess topic appears in the cited thesis. The suggested

concept contains essential methodical premises for people who are engaged in thinking development, pointing out to its hierarchical structure, as well as an above-mentioned dynamics and a direction of development (from the strategic level to the tactic one). I also draw one's attention to the significance of developing memory resources in the scope of tactics of thinking, so well mastered schemes of processing specific portions of information. I see here a similarity of the above-mentioned tactics of thinking to linguistic schemes (implemented automatically and not requiring a conscious control during the speech act), creating individual links of developed multi-sentence utterances.

The book of 2002 about the work with a boy with Down syndrome contains descriptions of therapeutic sessions carried out by me, accompanied by commentaries, directed towards a stimulation of cognitive processes and development of thinking according to the psychostimulation method (currently Dyna-Lingua M.S.).

Fairy tales published in 2002 which were addressed to children with normal intellectual levels were aimed at providing parents and educators with a tool to develop the logical thinking skill, supported by imagination. They include a description of various problems which are solved by a resourceful teddy bear – a fan of puzzles. The fairy tales demonstrate an action of „thinking aloud”, performed by the main protagonist, while commentaries placed under texts contain suggestions and recommendations directed to people who wish to use them after reading every story to children. Logical problems presented in the text are problems paraphrased by me which were included in the thesis of Lech Pijanowski - a grand propagator of logical puzzles.

„Child's test of thinking [Test myślenia dziecka]”, created by Małgorzata Młynarska and me does not have a standardization, as this is a clinical assistance, designated for therapists who want to find out what their pupils' thinking is, without referring it to age standards. This assistance requires an analytical approach to thinking demonstrated by a child, and tasks are presented at three difficulty levels. A role of this tool consists in allowing a better understanding of problems which a child encounters in a mental task solving activity and it provides hints for working on the development of thinking. My contribution consisted in a selection of tasks and elaboration of their information aspect, Małgorzata Młynarska elaborated the linguistic part of sentences.

6. My publications after PhD dissertation.

(attachment no. 3 to an application for the procedure of granting postdoctoral degree)

a. My own and co-authored books

Młynarska M., Smereka T., (2000), *Psychostimulation method of shaping and developing the speech and thinking* [Psychostymulacyjna metoda kształtowania i rozwoju mowy oraz myślenia], Warsaw.

Młynarska M., Smereka T., (2000), *Child's test of thinking* [Test myślenia dziecka], Lublin.

Smereka T., (2002), *Think, Peter! Developing the thinking with the psychostimulation method in a child with Down syndrome* [Pomyśl, Piotrek! Rozwijanie myślenia metodą psychostymulacyjną u dziecka z zespołem Downa], Cracow.

Smereka T., (2002), *Puzzles of the Wet Paw teddy bear. Fairy tales developing children's thinking* [Łamigłównki misia Mokrej Łapki. Bajki rozwijające myślenie dzieci], Cracow.

Smereka T., (2009), *Language and thinking. Therapy of people with speech disorders* [Język a myślenie. Terapia osób z zaburzeniami mowy], Wrocław.

Smereka T., (2015), *Understanding of language transfers and its disorders* [Rozumienie przekazów językowych i jego zaburzenia], Wrocław.

b. Books co-edited by Tomasz Smereka

Aphasia and autism. Speech and thinking disorders [Afazja i autyzm. Zaburzenia mowy oraz myślenia], (2007), ed. M. Młynarska, T. Smereka, (series, Speech and thinking II [Mowa i myślenie II]), Wrocław.

Speech therapy. Theory and practice [Logopedia. Teoria i praktyka], (2005), ed. M. Młynarska, T. Smereka, (series, Speech and thinking I [Mowa i myślenie I]) Wrocław.

Speech therapy at the threshold of the 21st century [Logopedia u progu XXI wieku], (2010), ed. M. Młynarska, T. Smereka, (series, Speech and thinking III [Mowa i myślenie III]) Wrocław.

Dyna- Lingua M.S. therapeutic method in autism treatment [Metoda terapeutyczna Dyna- Lingua M.S. w leczeniu autyzmu], (2011), ed. M. Młynarska, T. Smereka, (series, Speech and thinking IV [Mowa i myślenie IV]) Wrocław.

Bulletin of the Dyna- Lingua M.S. method [Biuletyn metody Dyna- Lingua M.S.], (1/2013), ed. M. Młynarska, T. Smereka, Wrocław.

c. Articles

Smereka T., (1998), *Psychological therapy of an autistic child conducted by the psychostimulation method* [Psychologiczna terapia dziecka autystycznego prowadzona metodą psychostymulacyjną], "Speech Therapy" [„Logopedia”], 1998, no. 25.

Smereka T., (2002), *Perception of information non-compliance contained in an image transfer and a word transfer by pre-school children* [Spostrzeganie niezgodności

informacyjnej, zawartej w przekazie obrazowym i słownym, przez dzieci przedszkolne], [in:], "Text in media" [Tekst w mediach], ed. K. Michałowski, Łódź.

Smereka T., (2005), *Role of language in the problem solving activity [Rola języka w czynności rozwiązywania problemów]*, [in:], Speech therapy. Theory and practice [Logopedia. Teoria i praktyka], ed. M. Młynarska, T. Smereka, Wrocław.

Smereka T., (2006), *Psycholinguistic analysis of the thinking activity [Psycholingwistyczna analiza czynności myślenia]*, [in:], 32nd Dissertations of the Language Committee [Rozprawy Komisji Językowej XXXII], ed. J. Miodek, W. Wysoczański, Wrocław.

Smereka T., (2006), *Discursive thinking, or talking to oneself [Myślenie dyskursywne, czyli rozmowa z sobą]*, [in:], Aspects of communication. Research perspectives on text, discourse and communication [Oblicza komunikacji. Perspektywy badań nad tekstem, dyskursem i komunikacją], ed. I. Kamińska- Szmaj, T. Piekot, M. Zaśko- Zielińska, Cracow.

Smereka T., (2007), *Role of language in creation of strategies for action and thinking [Rola języka w tworzeniu strategii działania i myślenia]*, [in:], Aphasia and autism. Speech and thinking disorders [Afazja i autyzm. Zaburzenia mowy oraz myślenia], ed. M. Młynarska , T. Smereka, Wrocław.

Smereka T., (2010), „*Word navigation*” in the problem-solving training, [„*Słowna nawigacja*” w treningu rozwiązywania problemów] [in:], Speech therapy at the threshold of the 21st century [Logopedia u progu XXI wieku] ed. M. Młynarska , T. Smereka, Wrocław.

Smereka T., (2010), *Psychological basis for speech therapy, or what can a speech therapist find useful in psychology [Psychologiczne podstawy logopedii, czyli co z psychologii przyda się logopedzie]*, [in:], Speech therapy at the threshold of the 21st century [Logopedia u progu XXI wieku] red. M.Młynarska , T. Smereka, Wrocław.

Smereka T., (2011), *Understanding in the Dyna- Lingua M.S. method [Rozumienie w metodzie Dyna- Lingua M.S.] [in:] Dyna- Lingua M.S. therapeutic method in autism treatment [Metoda terapeutyczna Dyna- Lingua M.S. w leczeniu autyzmu]*, ed. M. Młynarska, T.Smereka, Wrocław.

Smereka T., (2013), *Clinical approach in the Dyna- Lingua M.S. method [Podejście kliniczne w metodzie Dyna- Lingua M.S.]*, [in:], *Bulletin of the Dyna- Lingua M.S. method [Biuletyn metody Dyna- Lingua M.S.]*, ed. M. Młynarska , T. Smereka, Wrocław.

d. Articles co-authored by Tomasz Smereka

Młynarska M., Smereka T., (1999), *Using wooden toys in psychostimulation role play [Wykorzystanie drewnianych zabawek w psychostymulacyjnej zabawie tematycznej]*, „Special school” [„Szkoła Specjalna”], 4

Młynarska M., Smereka T. (2000): *Psychostimulation relax [Relaks psychostymulacyjny]*, Lublin.

Młynarska M., Smereka T., (2005), *Psychostimulation method of shaping and development of speech and thinking (new name: „Dyna–Lingua M.S.” method) [Psychostymulacyjna metoda kształtowania i rozwoju mowy oraz myślenia (nowa nazwa: Metoda „Dyna–Lingua M.S.”)]*, [in:] *Speech therapy. Theory and practice [Logopedia. Teoria i praktyka]*, ed., M. Młynarska, T. Smereka, Wrocław.

Młynarska M., Smereka T., (2006), *Dyna- Lingua M.S. metod in the therapy of autistic children [Metoda Dyna- Lingua M.S. w terapii dzieci autystycznych]*, [in:], *Assisting children with genetically determined developmental defects and their families [Wspomaganie dzieci z genetycznie uwarunkowanymi wadami rozwoju i ich rodzin]*, ed. A. Twardowski, Poznan.

Młynarska M., Smereka T., (2007), *Dyna-lingua M.S. method by Małgorzata Młynarska and Tomasz Smereka in the therapy of speech and thinking disorders [Metoda Dyna- lingua M.S. Małgorzaty Młynarskiej i Tomasza Smereki w terapii zaburzeń mowy i myślenia]*, [in:], *Aphasia and autism. Speech and thinking disorders [Afazja i autyzm. Zaburzenia mowy oraz myślenia]*, ed. M.Młynarska, T. Smereka, Wrocław.

Młynarska M., Smereka T., (2013), *Dyna- Lingua M.S. method in the therapy of speech and thinking disorders [Metoda Dyna- Lingua M.S. w terapii zaburzeń mowy i myślenia]*, [in:], *Sapientia Ars Vivendi*, ed. A Burzyńska – Kamieniecka, A. Libura, Wrocław.

7.Theses in preparation

a. Submitted for publication

Młynarska M., Smereka T. *Speech disorders in autism [Zaburzenia mowy w autyzmie]*, [in:] *Speech pathology [Patologia mowy]* (ed.) Tarkowski Z. Grupa Wydawnicza Harmonia (2016) (the article has been accepted and reviewed).

Młynarska M., Smereka T. *A quarter of a century of the Dyna-Lingua M.S. method [Ćwierć wieku metody Dyna-Lingua M.S.]* the article has been admitted to the anniversary volume published for the seventieth birth anniversary of Prof. Jan Miodek. (2016)

b.I am co-editing a book entitled *Role of speech therapy and neurological speech therapy in social and professional activation of people with speech disorders [Rola logopedii i neurologopedii w aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami mowy]* (ed.) Młynarska M., Smereka T. publishing schedule: 2016

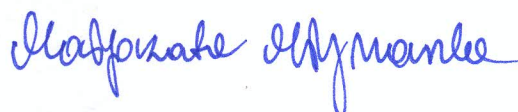
Tomasz Smereka

8. Statement on co-authorship

(attachment no. 4 to an application for the procedure of granting postdoctoral degree)

I declare that my contribution of work in all publications co-authored with Tomasz Smereka is 50%, because of a balance and connecting of a psychological and linguistic topic in our common therapeutic practice as well as research activity. The jointly written monograph, which is dedicated to the psychostimulation method, published in 2000 consists of two parts which constitute a summary of our PhD dissertations. In the publication *Child's test of thinking [Test myślenia dziecka]* (2000) I elaborated on a linguistic aspect of sentences, which I also assess to be a half of the jointly performed work.

Małgorzata Młynarska

10. Other forms of activity

(attachment no. 5 to an application for the procedure of granting postdoctoral degree)

1. Since 1990 I have been running a therapeutic practice with children with serious developmental disorders in the scope of speech and cognitive functions. Since 1995 I have been working in the Association of Creators and Supporters of Psychostimulation as an active therapist and a vice-president of this association. Małgorzata Młynarska, PhD (a speech therapist) is its president. Currently the Association boasts a group of qualified speech therapists and two psychologists (including me). All of them are working with the Dyna-Lingua M.S. method. We conduct therapeutic classes every day, as well as summer and winter camps and also methodical workshops and mini-camps (three-days). I systematically conduct meetings for parents whose children undergo our therapy.

2. I took part in the preparation of international academic conferences.

Co-organizing of international and national conferences

1st International Conference, (2003), „Speech therapy – theory and practice” Wrocław.

2nd International Conference, (2005), „Aphasia and autism. Speech and thinking disorders”, Wrocław

3rd International Conference, (2007), „Speech therapy at the threshold of the 21st century”, Wrocław.

1st International Scientific Symposium, (2011), „Dyna- Lingua M.S. therapeutic method in autism treatment”, Wrocław.

4th International Conference, (2014), „Role of speech therapy and neurological speech therapy in social and professional activation of people with impaired language communication”, Wrocław.

I am a lecturer at the Qualification Postgraduate Speech Therapy Studies – General and Clinical Speech Therapy as well as the Qualification Postgraduate Studies – Clinical Neurological Speech Therapy, where every year I teach the following classes:

- lecture and seminar on psychological basis of speech therapy;
- lecture and seminar on pedagogical basis of speech therapy;
- seminar on diagnosis and therapy;
- lecture on mental health standard;
- lecture and seminar on neuropsychology;
- lecture and seminar on abnormal thinking;
- lecture on psychotherapy.

On the full time program studies, faculty: Polish Philology, I give lectures on the following issues:

- psychological aspects of language;
- developmental psychology of a child (for specialization: speech therapy);
- child's mental development disorders (for specialization: speech therapy).

I also teach seminars on the following topics:

- stress management (optional);
- strategies for personal success (optional).

Reviews of Master's theses

Monika Czuchraj "Delayed development of speech in the background of autism. Case study" [„Opóźniony rozwój mowy na tle autyzmu. Studium przypadku”], (2011) , thesis supervisor Prof. Małgorzata Młynarska, PhD , **reviewer Dr. Tomasz Smereka**, University of Wrocław - Wrocław.

Agnieszka Janus "Case study of a boy with Asperger syndrome in terms of the Dyna-Lingua M.S. psychostimulation method." [„Studium przypadku chłopca z zespołem Aspergera w ujęciu metody psychostymulacyjnej Dyna- Lingua M.S.”] (2011), thesis supervisor Prof. Małgorzata Młynarska, PhD , **reviewer Dr. Tomasz Smereka**, University of Wrocław - Wrocław.

Natalia Możejko "Fairy tale read and told – perception in children" [„Bajka czytana a opowiadana- percepcja przez dzieci”], (2011), thesis supervisor Prof. Małgorzata Młynarska, PhD, **reviewer Dr. Tomasz Smereka**, University of Wrocław - Wrocław.

Monika Buchla "Disorders of linguistic competence and communicative competence in sensory- motor dysphasia" [„Zaburzenia kompetencji językowej i komunikacyjnej w dysfazji sensoryczno- motorycznej”],(2012), thesis supervisor Prof. Małgorzata Młynarska, PhD, **reviewer Dr. Tomasz Smereka**, University of Wrocław - Wrocław.

Katarzyna Gucwa "Dyna- Lingua M.S. method in the therapy of a person with a progressive form of autism" [„Metoda Dyna- Lingua M.S. w terapii osoby z ustępującą postacią autyzmu”], (2013), thesis supervisor Prof. Małgorzata Młynarska, PhD, **reviewer Dr. Tomasz Smereka**, University of Wrocław - Wrocław.

Paulina Łukasik "Parents’ attitude towards a child with speech and thinking disorder and its role in the therapeutic process" [„Postawa rodziców wobec dziecka z zaburzeniami mowy i myślenia oraz jego rola w procesie terapeutycznym”], (2013), thesis supervisor Prof. Małgorzata Młynarska, PhD, **reviewer Dr. Tomasz Smereka**, University of Wrocław - Wrocław.

Daria Fronk "Personality of a speech therapist in the Dyna-Lingua M.S. method" [„Osobowość logopedy – terapii w metodzie Dyna- Lingua M.S.”], (2014), thesis supervisor Prof. Małgorzata Młynarska, PhD, **reviewer Dr. Tomasz Smereka**, University of Wrocław - Wrocław.

Agata Ratajczak "Development of speech and spatial orientation in a visually impaired person with mental retardation. Case study" [„Rozwój mowy i orientacji przestrzennej u osoby niedowidzącej z upośledzeniem umysłowym. Studium przypadku”], (2014), thesis supervisor Prof. Małgorzata Młynarska, PhD, **reviewer Dr. Tomasz Smereka**, University of Wrocław - Wrocław.

Maria Rosa "Psychosocial reintegration of patients with aphasia. Impact of aphasia on a patient’s life and ways of assisting them" [„Reintegracja psychospołeczna chorych z afazją. Wpływ afazji na życie chorego oraz sposoby udzielania mu pomocy”], (2014), thesis supervisor Prof. Małgorzata Młynarska, PhD, **reviewer Dr. Tomasz Smereka**, University of Wrocław - Wrocław.

Natalia Rudnicka "Shaping of speech and thinking with the Dyna-Lingua M.S. method in a boy with a delayed speech development against a damage to the central nervous system. Case study" [„Kształtowanie mowy i myślenia za pomocą metody Dyna- Lingua M.S. u chłopca z opóźnionym rozwojem mowy na tle uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego. Studium przypadku”], (2014), thesis supervisor Prof. Małgorzata Młynarska, PhD, **reviewer Dr. Tomasz Smereka**, University of Wrocław - Wrocław.

Agnieszka Słowińska "Dyna- Lingua M.S. method – analysis of people with licenses and who declare active practice in the work with this method" [„Metoda Dyna- Lingua M.S. – analiza pracy tą metodą osób mających uprawnienia i deklarujących czynną praktykę”], (2014), thesis supervisor Prof. Małgorzata Młynarska, PhD, **reviewer Dr. Tomasz Smereka**, University of Wrocław - Wrocław.

Martyna Śnieżycka "Role of parents of disabled children in the implementation of the Dyna-Lingua M.S. method" [„Rola rodziców dzieci niepełnosprawnych w realizacji terapii metodą

Dyna- Lingua M.S.”], (2014), thesis supervisor Prof. Małgorzata Młynarska, PhD, **reviewer Dr. Tomasz Smereka**, University of Wrocław - Wrocław.

Jolanta Frankowska "Neurological speech therapy of people with aphasia – chosen techniques from the Dyna- Lingua M.S. method" [„Terapia neurologopedyczna osób z afazją- wybrane techniki metody Dyna- Lingua M.S.”], (2015), thesis supervisor Prof. Małgorzata Młynarska, PhD, **reviewer Dr. Tomasz Smereka**, University of Wrocław - Wrocław.

Tomasz Smereka